

**MINISTERUL ADMINISTRAȚIEI ȘI INTERNELOR
INSPECTORATUL PENTRU SITUAȚII DE URGENȚĂ
“NICOLAE IORGA” AL JUDEȚULUI BOTOȘANI**

S T U D I U

**privind statistica incendiilor la locuințe și gospodării cetățenești din
județului Botoșani
în perioada 2003 – 2010**

1. Scop

Studiul se referă la incendiile produse la locuințele din județul Botoșani, din mediul rural și urban, în perioada 2003-2009. Acest studiu a fost realizat în scopul analizării nivelului de respectare de către cetățeni a măsurilor de prevenire a incendiilor la locuințe, pe baza unor date statistice precum: destinația începutului de incendiu, împrejurările în care s-au produs acestea, orele cu manifestare maximă pe fiecare împrejurare și vârsta victimelor. Concluziile studiului pot fi utilizate în: desfășurarea de controale preventive comune cu serviciile publice voluntare pentru situații de urgență, derularea activităților de pregătire a componentei preventive din serviciile publice voluntare pentru situații de urgență, planificarea și desfășurarea activităților de informare.

2. Sursa datelor utilizate

- Anuarul statistic al județului Botoșani: sursa www.botosani.insse.ro
- Baza de date statistice privind incendiile la locuințe preluate de la Centrul Operațional - compartimentul de Analiză, Evaluare și Coordonare intervenții al Inspectoratului pentru Situații de Urgență Botoșani.

3. Generalități.

3.a) Caracteristicile locuințelor

Potrivit datelor statistice preluate de la recesămîntul din 2002 în județul Botoșani, sunt 171.770 de locuințe, din care 64.101 în mediul urban (37,32%) și 107.669 în mediul rural (62,68%).

Se distinge o diversitate a tipurilor de case construite în județul Botosani, acestea depinzând în special de zona geografică. O pondere importantă în mediul rural o reprezintă ca material de construcție: lemnul, paianta și chirpici.

Pericolul de incendiu este dat de specificul activităților desfășurate în cadrul locuințelor, amplificate de anumite împrejurări favorizante,

În localitățile rurale sunt prezente următoarele stări de pericol generate de:

- tendința de aglomerare a locuințelor datorită faptului că tot mai multe persoane optează pentru reducerea, ca dimensiuni, a suprafeței terenurilor intravilane aferente unei gospodării;
- construirea de locuințe fără obținerea în prealabil a autorizațiilor necesare și, prin urmare, fără respectarea unor măsuri minime de securitate la incendiu;
- construirea de anexe gospodărești fără respectarea distanțelor de siguranță fata de vecinătăți;
- folosirea materialelor de construcții combustibile fără ca acestea să fie protejate corespunzător la acțiuni termice;
- depozitarea furajelor în locuri improprie și inadecvate din punct de vedere al prevenirii incendiilor, (ex: în imediata vecinătate a construcțiilor, în podurile caselor etc.);
- exploatarea instalațiilor electrice cu improvizații;
- utilizarea focului deschis în spații închise;
- exploatarea mijloacelor de încălzire defecte, improvizate sau amplasate necorespunzător fata de materialele combustibile;
- nesupravegherea copiilor;
- existența unor cantități mari de materiale combustibile (mai ales în perioada de toamnă-iarnă) folosite la încălzirea locuinței și la prepararea hranei;
- necurățarea coșurilor de fum, aspect ce conduce la formarea de cărbune pirofori pe pereții interiori ai coșurilor;
- arderea resurselor vegetale și gunoaielor rezultate din activitățile gospodărești.

În mediul urban la locuințe se manifestă, în special, următoarele pericole:

- exploatarea instalațiilor electrice cu defecțiuni sau improvizații;
- utilizarea unui număr ridicat de utilizatori electrici;
- exploatarea unor sisteme de alimentare cu gaz defecte sau fisurate;
- nesupravegherea copiilor.

Pericolele enumerate mai sus sunt agravate de următorii factori cu tendință din ce în ce mai mare de manifestare, în ultimii ani:

- grad scăzut de educație preventivă a cetățenilor;
- număr ridicat de analfabeți;
- nivel scăzut de trai;
- acțiuni intenționate de incendiere generate pe fondul răzbunării ori a încasării unor prime;
- alcoolismul însoțit sau nu de viciul fumatului;
- fumatul în condiții de oboseală acută generată de societatea bazată pe concurență;
- sinucideri prin incendiere.

4. Date statistice privind incendiile de locuință:

a) privind cauze de incendiu / împrejurări (anexa nr. 1);

Statistica Inspectoratului pentru Situații de Urgență Botoșani arată că, în perioada analizată, în județul Botosani s-au produs 769 de incendii la locuințe (261 în mediul urban și 508 în mediul rural), ceea ce înseamnă, în medie, 65 de incendii anual.

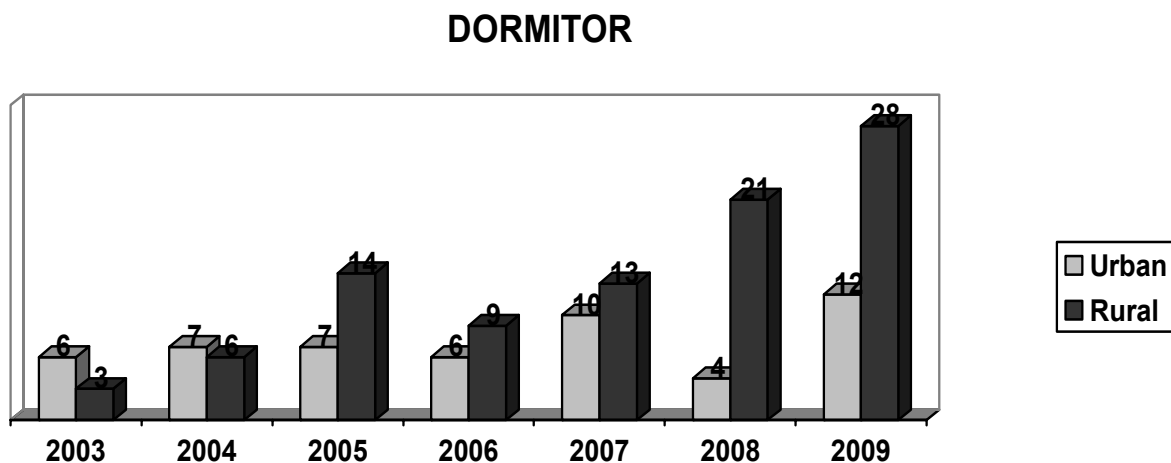
Incendiile la locuințe s-au manifestat, în special, ca urmare a:

- a) instalațiilor electrice defecte sau improvizate (în medie 35/an).
- b) aparatelor electrice uitate sub tensiune (în medie 10,17/an).
- c) sistemelor sau mijloacelor de încălzire defecte, improvizate sau nesupravegheate (în medie 11/an).
- d) coș/burlan de fum defect sau necurățat (în medie 33,85/an).
- e) jocul copiilor cu focul (în medie 38,14/an)
- f) fumatul (în medie 32,71/an).
- g) focul deschis în spații închise (în medie 29/an).
- h) scurgeri/scăpări de produse inflamabile (în medie 4,4/an).
- i) trăsnet și alte fenomene naturale (în medie 1,57/an).
- j) acțiune intenționată (în medie 26,14/an).
- k) alte împrejurări (în medie 14,80/an).

b) privind destinația (anexa nr. 2);

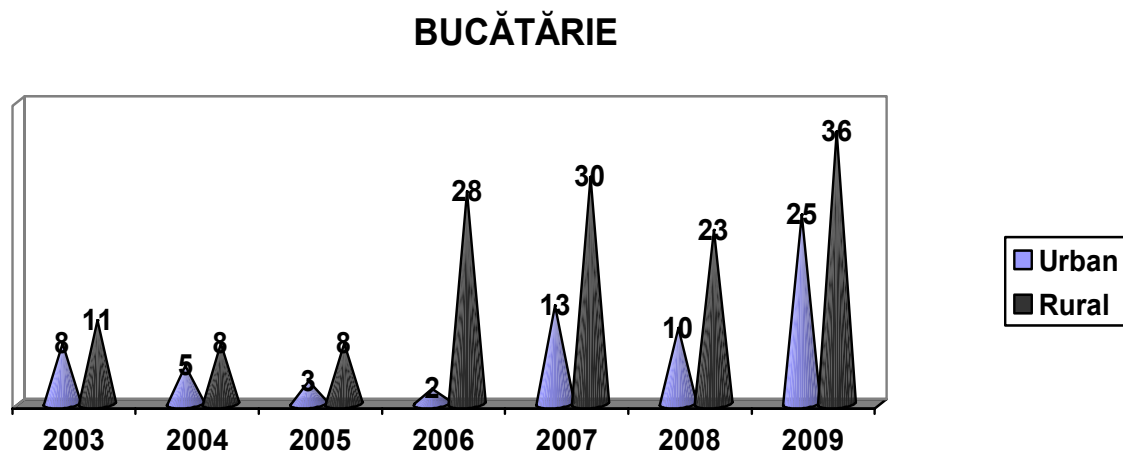
Raportat la locul inițial de producere a incendiilor, situația se prezintă astfel:

b.1) dormitor (146 incendii)

Dacă până în 2004 a existat o ușoară creștere a numărului de incendii în mediul urban față de rural, din 2005 se remarcă o tendință crescătoare a numărului de incendii în rural față de urban. Cauza probabilă: migrarea populației în zona rurală ca urmare a creșterii ratei șomajului. În ambele medii (urban/rural) tendința este crescătoare.

b.2) bucătărie (210 incendii)

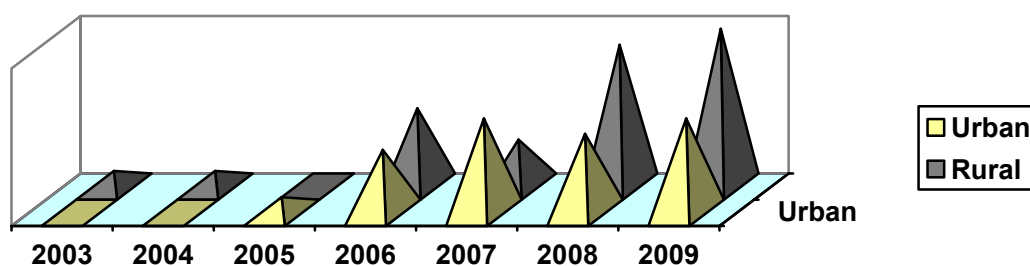

Se constată că se menține tendința crescătoare a numărului de incendii de bucătărie atât în mediul urban cât și în mediul rural. Numărul incendiilor de bucătărie este mai mare în zona

rurală față de zona urbană. Cauza probabilă fiind utilizarea în mediul rural a sobelor cu coș/burlan de fum defect sau necurățat

b.3) cameră de zi, sufragerie (51 incendii)

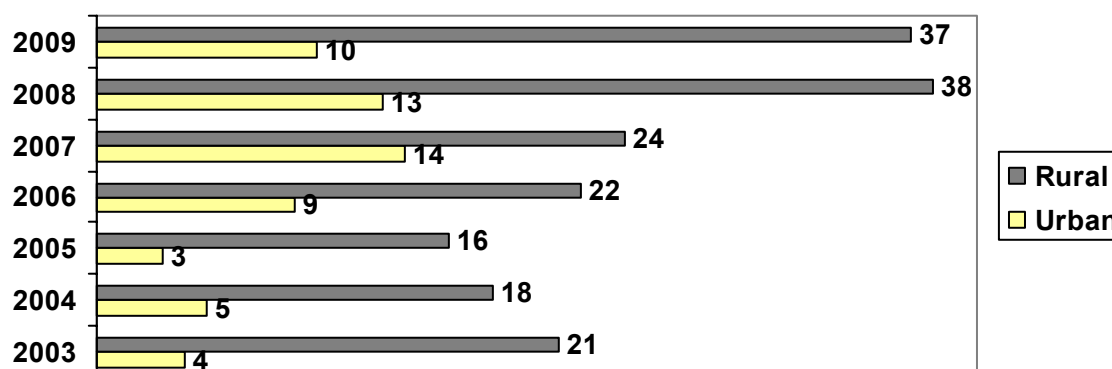
Cameră de zi, sufragerie

În ultimii 2 ani se constată tendința de apropiere a numărului de incendii produse în camera de zi/ sufragerie, în zona rurală raportat la zona urbană. Cauza probabilă fiind folosirea sistemelor sau mijloacelor de încălzire defecte, improvizate sau nesupravegheate. Se menține tendința de creștere a numărului de incendii în ambele zone (urban/rural).

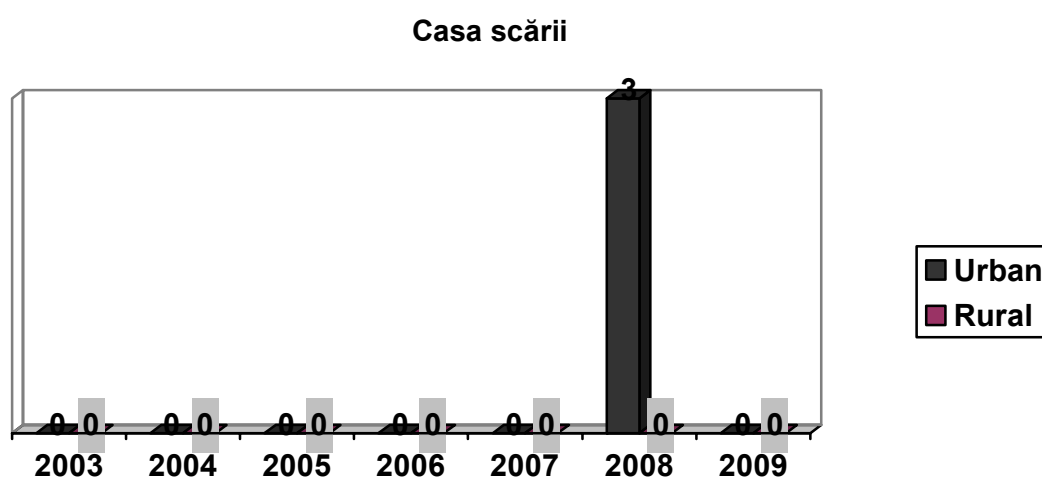
b.4.) pod, mansardă, acoperiș (234 incendii)

Pod, mansardă, acoperiș

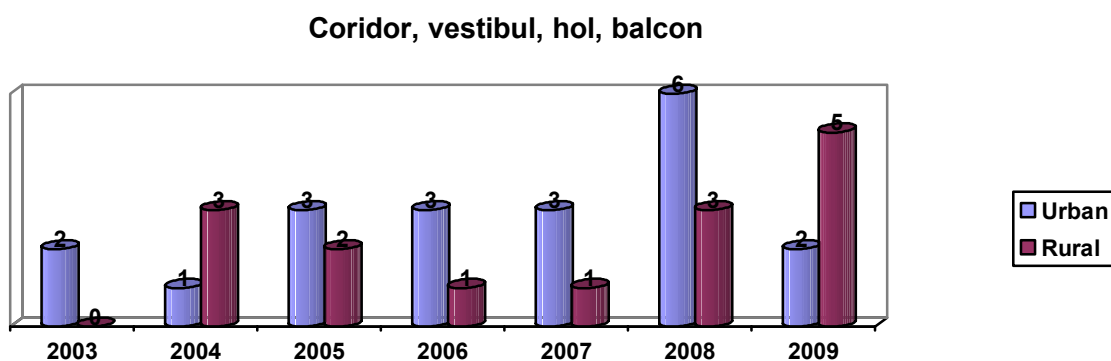
Se observă, că în ambele zone (urban/rural) numărul de incendii de pod/mansardă/acoperiș s-a dublat în 2009 raportat la 2003, diferența menținându-se cam aceeași. Cauza probabilă fiind: utilizarea sobelor cu burlan/coș de fum defect sau necurățat atât în mediul urban cât și în rural.

b.5) casa scării (3 incendii)

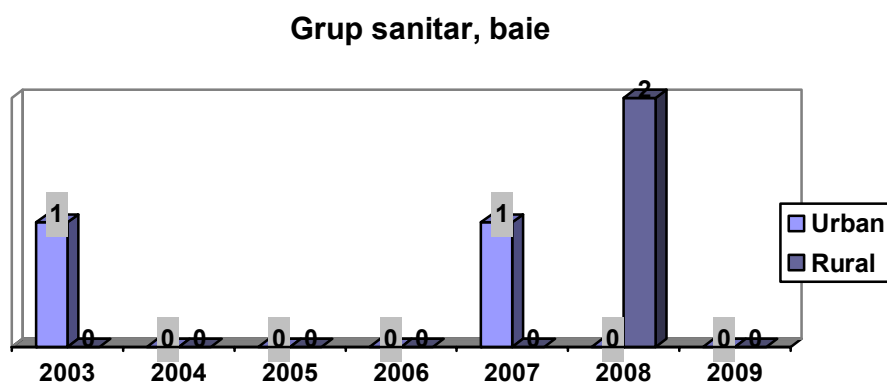
b.6) puțul liftului (0 incendii)

b.7) coridor, vestibul, hol, balcon (35 incendii)

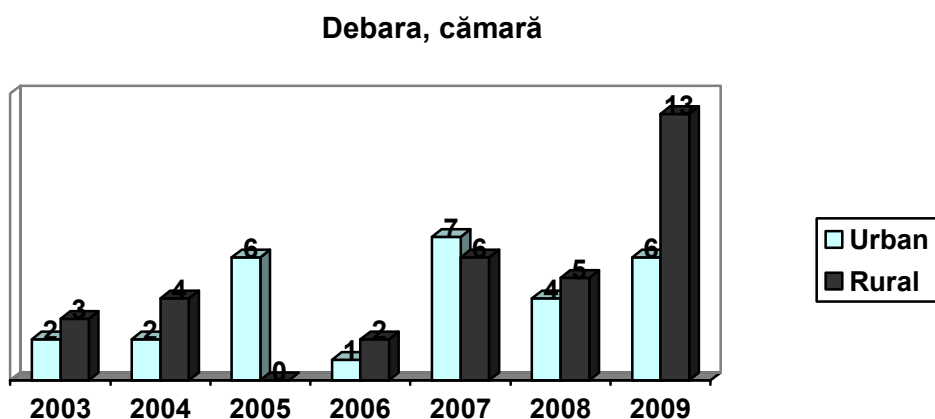

În general cauza acestor incendii se datorează utilizării instalațiilor electrice defecte sau improvizate.

b.8.) grup sanitar, baie (4 incendii)

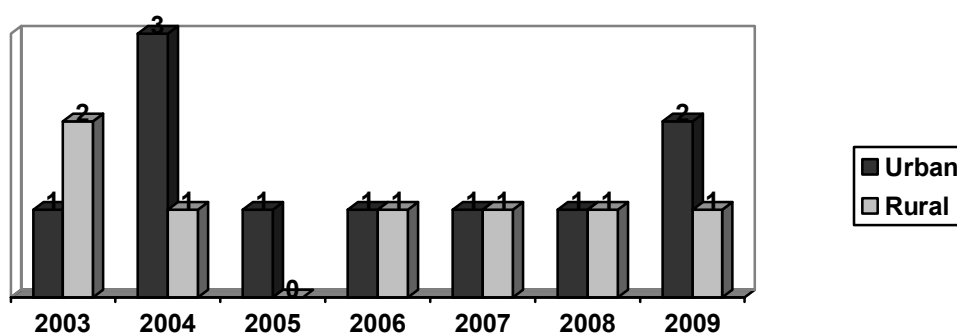
b.9) debara , cămară (61 incendii)

În ultimii doi ani se constată o creștere a numărului de incendii in mediul rural față de mediul urban. Cauza probabilă de producere a incendiilor a fost generată de jocul copiilor cu focul si a utilizării instalațiilor electrice defecte.

b.10) pivniță, subsol (16 incendii)

Pivniță, subsol

Se observă menținerea constantă a numărului de incendii atât în zona rurală cât și în zona urbană.

c) privind cauze de incendiu de locuință, raportate la ora probabilă de producere a incendiilor;

Analizând graficele de mai jos se constată că, independent de intervalul orar, cele mai multe incendii au drept cauze: coș/burlan de fum defect sau necurățat (cu un maxim, în intervalul orar 17.00-23.00) și instalații electrice defecte sau improvizate (cu un maxim, în intervalul orar 15.00-17.00).

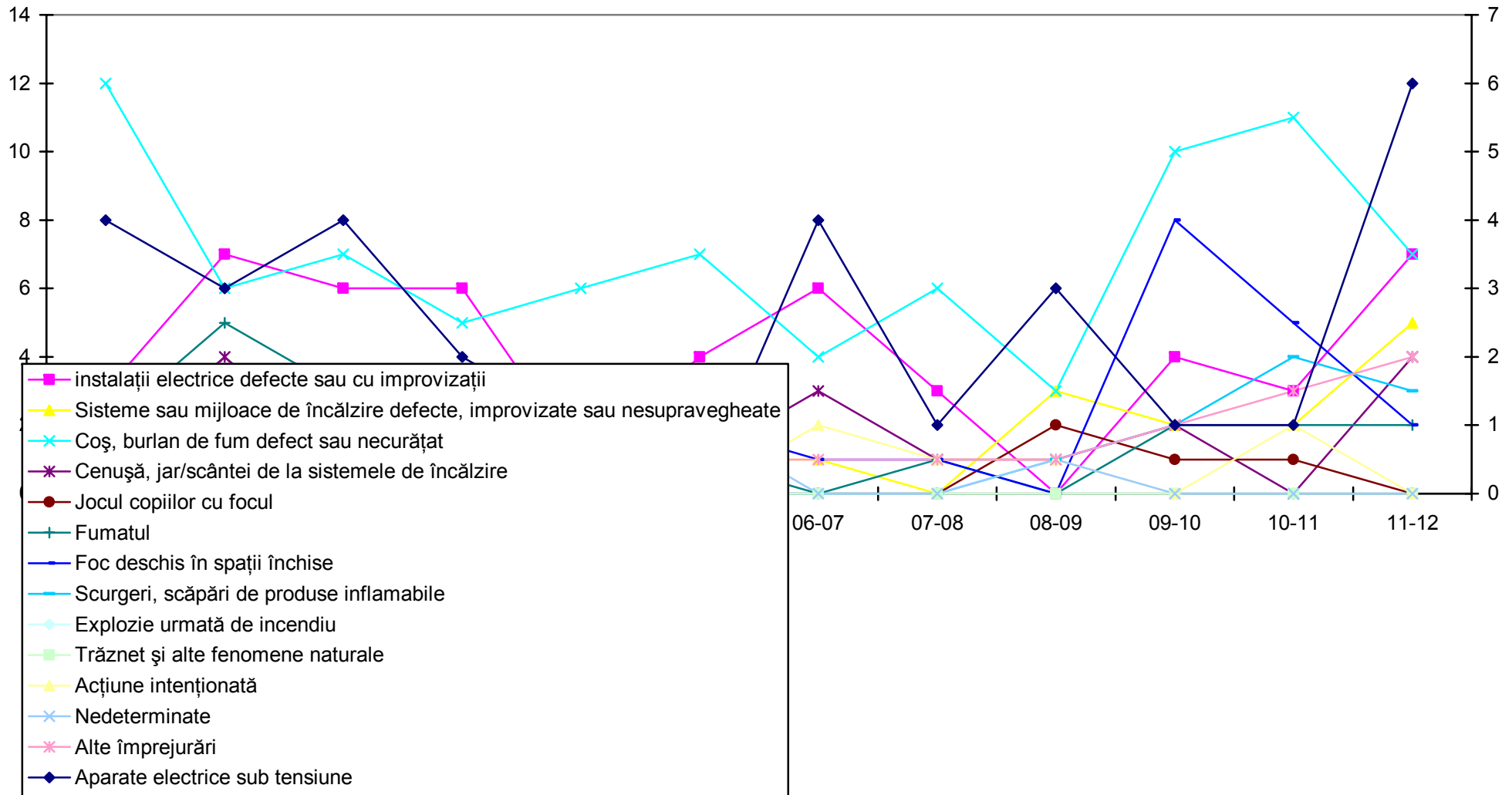
Comparativ, se constată că numărul incendiilor având drept cauză coșul de fum s-a dublat în 2009 (29) fata de 2003 (53).

Număr mare de incendii s-a înregistrat și ca urmare a fumatului, în intervalul orar 16.00-02.00, sistemelor/mijloacelor de încălzire defecte, improvizate sau nesupravegheate, în intervalul orar 15.00 - 21.00, focului deschis în spații închise, în intervalul orar 14.00 - 19.00 și aparatelor electrice uitate sub tensiune, în intervalul orar 16.00 - 03.00.

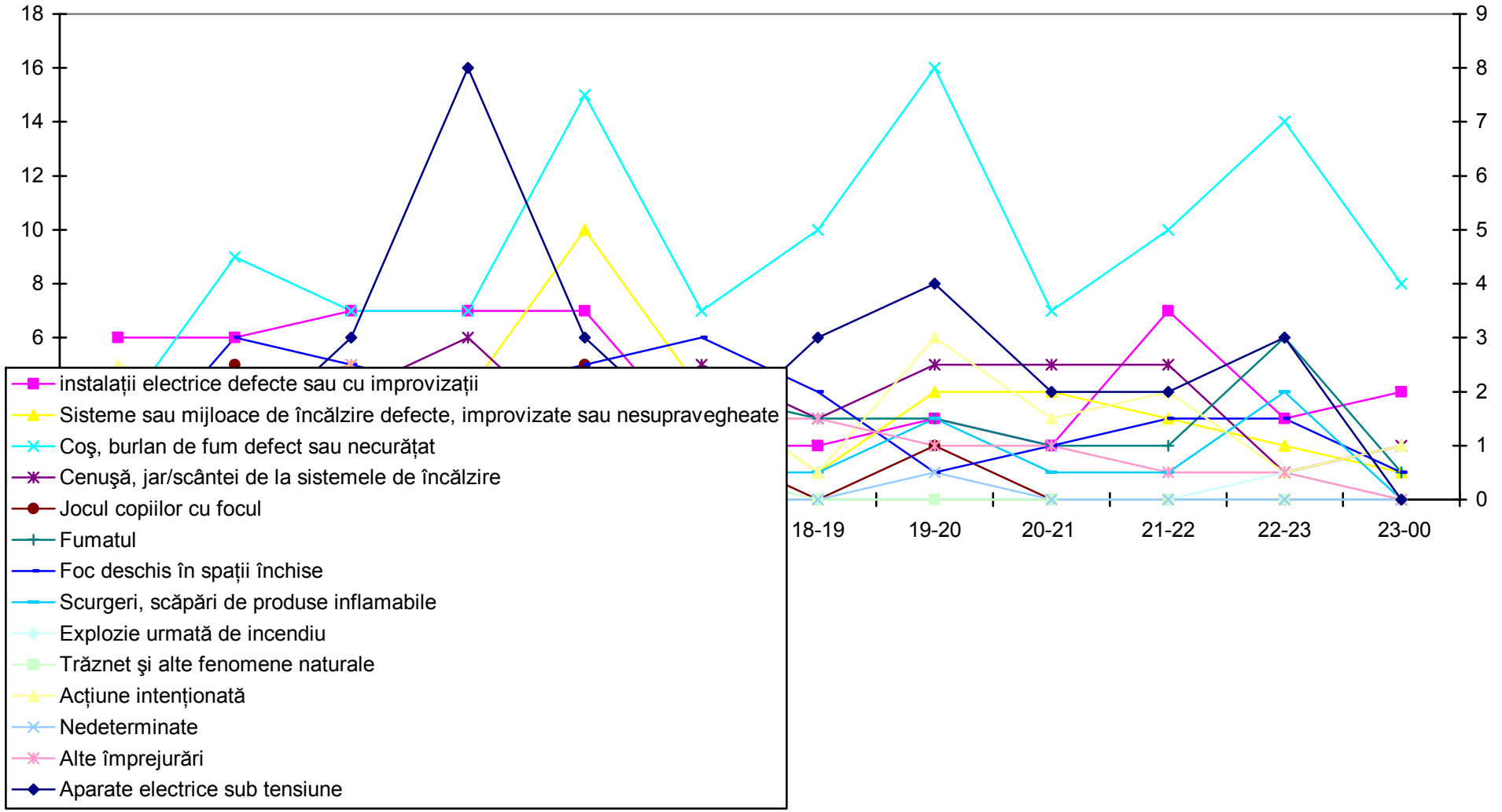
Cele mai multe incendii de locuință se produc în intervalul orar 17.00-22.00.

Statistica arată că, în județul Botoșani, în medie, anual, cele mai multe incendii de locuință au drept cauză coș/burlan de fum defect sau necurățat (25,40%). Situația este cu atât mai alarmantă cu cât, în medie, doar 8 luni pe an sunt utilizate mijloacele/sistemele termice de încălzire.

**Cauze de incendiu de locuință, raportate la ora probabilă de producere a incendiilor
(24.00-12.00)**

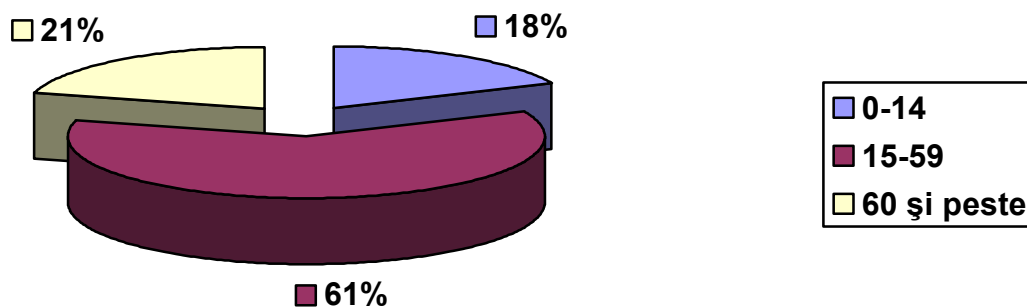
Cauze de incendiu de locuință, raportate la ora probabilă de producere a incendiilor (12.00-24.00)

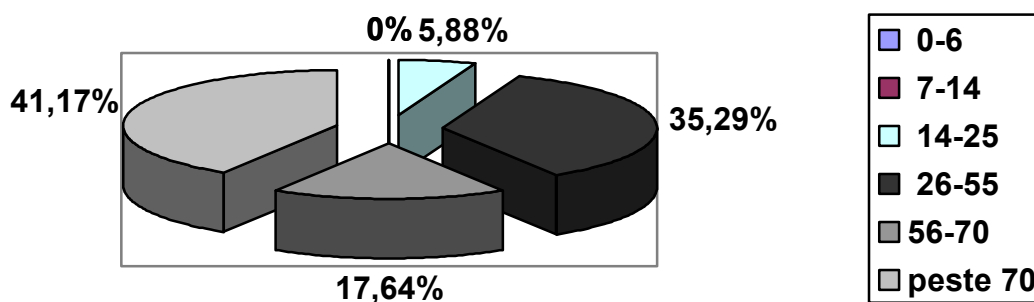
d) privind populația afectată în urma incendiilor;

Potrivit Anuarului statistic, populația județului Botoșani numără 448.423 locuitori, din care 186.806 (41,65%) în urban și 261.617 (58,34%) în rural. În urma incendiilor au decedat 20 de persoane și au fost rănite 10 (anexa nr. 3).

Repartiția populației pe vârstă

Persoane decedate în incendii, raportat la vârstă

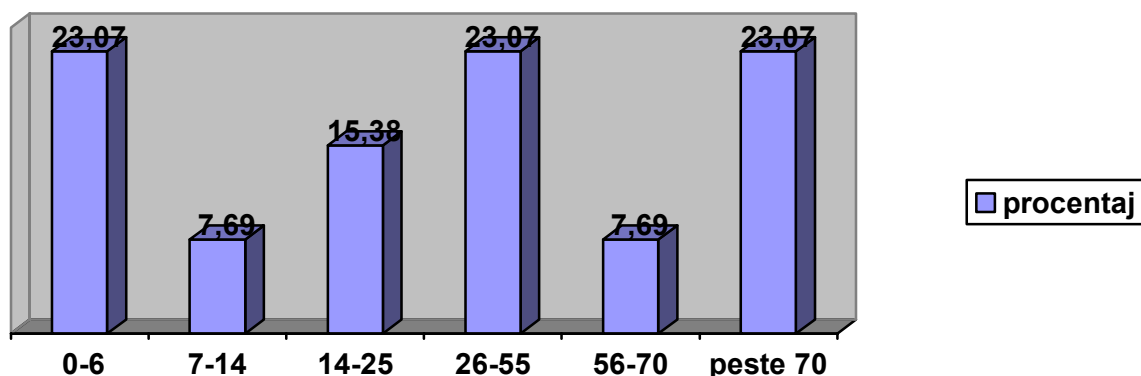
Se constată un număr ridicat de decedați în rândul persoanelor peste 56 de ani, ca urmare, în principal, a mobilității scăzute și reducerii capacității de concentrare și atenție.

Un număr scăzut de decedați se constată în rândul copiilor cu vârste cuprinse între 7 și 14 ani. Acest lucru se datorează și faptului că aceștia fiind instituționalizați, participă la diferite acțiuni preventive organizate de Inspekția de Prevenire a Inspectoratului pentru Situații de Urgență al județului Botoșani.. De asemenea, la această vârstă copii utilizează cel mai des în procesul de învățare internetul, descoperind astfel și paginile de specialitate realizate de

Inspectoratul pentru Situații de Urgență „ Nicolae Iorga” al județului Botoșani și de Inspectoratul General pentru Situații de Urgență. Acesta este unul din motivele pentru care Inspecția de Prevenire prin compartimentele specializate pe astfel de activități, trebuie să acorde o atenție deosebită la realizarea conținutului și modului de prezentare a capitolelor de pe pagină web adresate elevilor.

Un număr redus de decese se constată și la categoria de vârstă 14-25 de ani.

Persoane rănite în incendii raportate la vârstă

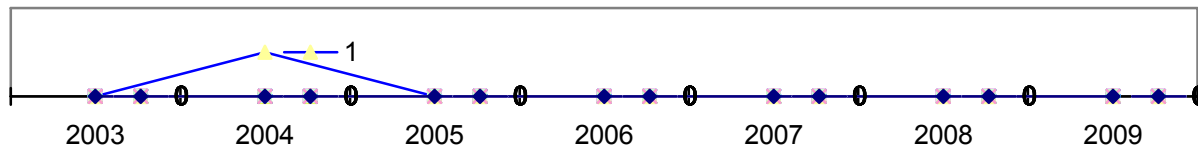

Se remarcă înregistrarea unui număr ridicat de răniți în rândul copiilor, aceștia fiind lăsați nesupravegheați de către adulți și o creștere în rândul persoanelor de peste 55 de ani care se datorează gradului scăzut de mobilitate și reacției redusă de acțiune în cazul producerii unui incendiu.

Din analiza statistică privind victimele (anexa nr.3) în urma incendiilor de locuință, raportat la împrejurarea determinantă se constată următoarele:

d.1. decedați

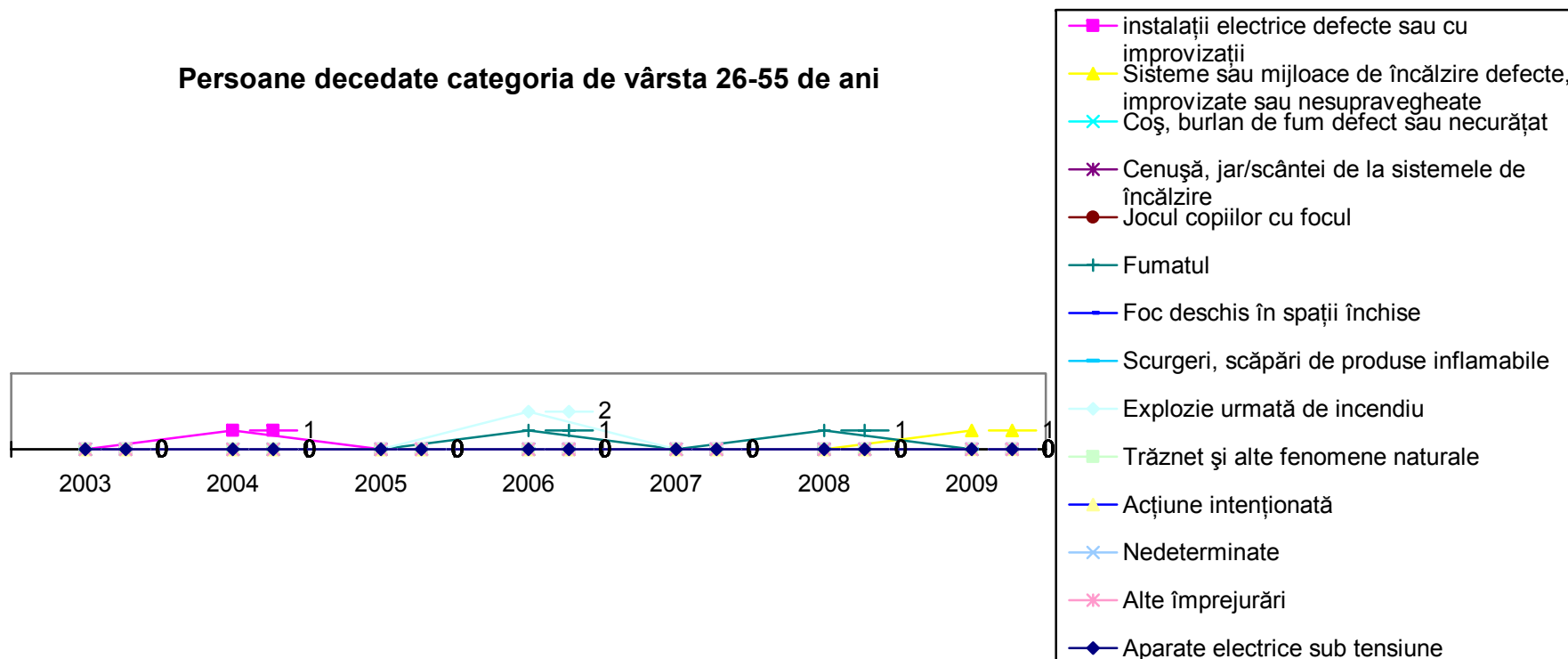
Persoane decedate categoria de vârstă 14-25 de ani

- instalații electrice defecte sau cu improvizații
- ▲ Sisteme sau mijloace de încălzire defecte, improvizate sau nesupravegheate
- ✕ Coș, burlan de fum defect sau necurățat
- ✱ Cenușă, jar/scântei de la sistemele de încălzire
- Jocul copiilor cu focul
- + Fumatul
- Foc deschis în spații închise
- Scurgeri, scăpări de produse inflamabile
- Explozie urmată de incendiu
- Trăznet și alte fenomene naturale
- Acțiune intenționată
- ✕ Nedeterminate
- ✱ Alte împrejurări
- ◆ Aparate electrice sub tensiune

La nivelul județului Botoșani s-a înregistrat în anul 2008 un singur deces în categoria de vârstă 14-25. Cauza probabilă a incendiului a fost acțiune intenționată.

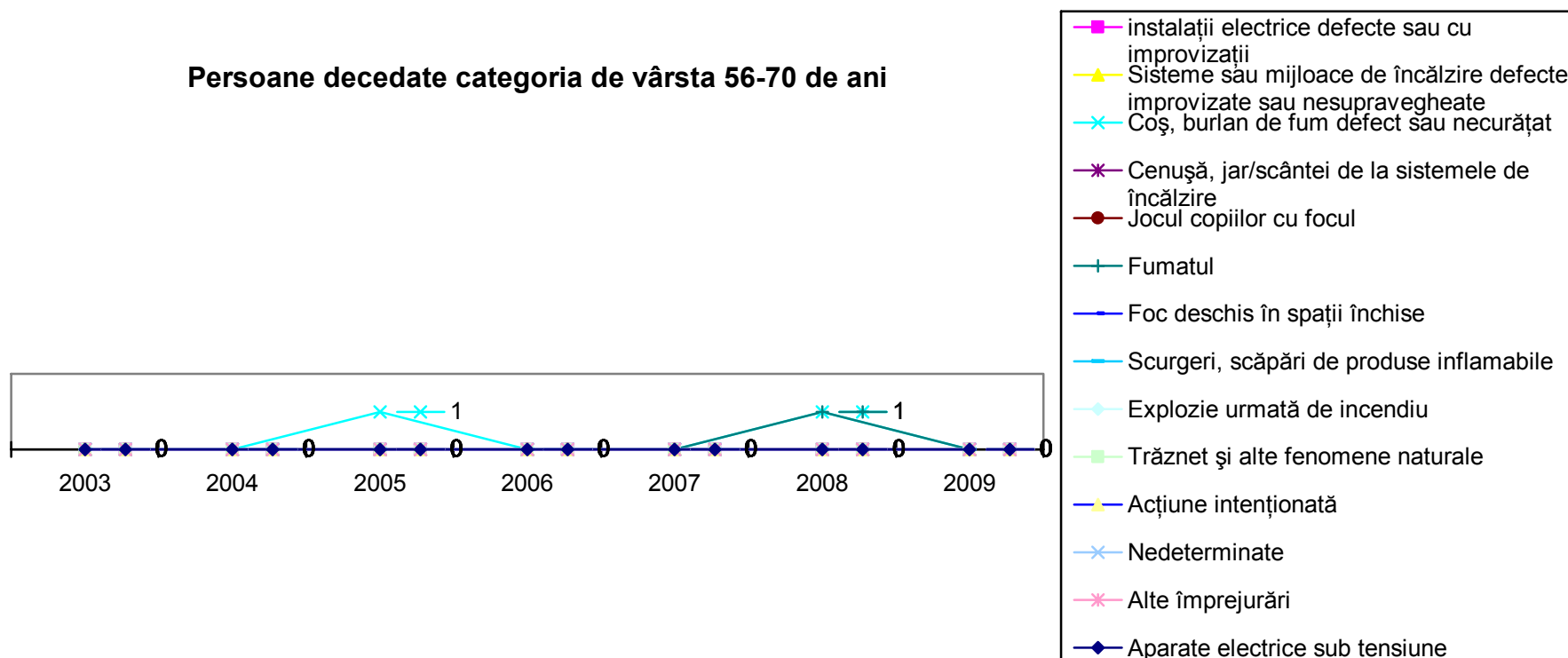
Persoane decedate categoria de vârstă 26-55 de ani

Principala cauza a deceselor în această categorie de vârstă o reprezintă fumatul, explozia urmată de incendiu, instalații electrice defecte sau improvizate, sisteme și mijloace de încălzire defecte sau cu improvizații.

Se constată că fumatul constituie, de departe, cauza de incendiu cea mai frecventă în rândul acestei categorii de vârstă. Coroborat cu oboseala și uneori pe fondul consumului de alcool, conduce la un număr ridicat de decese la această categorie de vârstă, nedând, practic, nici o șansă de salvare victimelor.

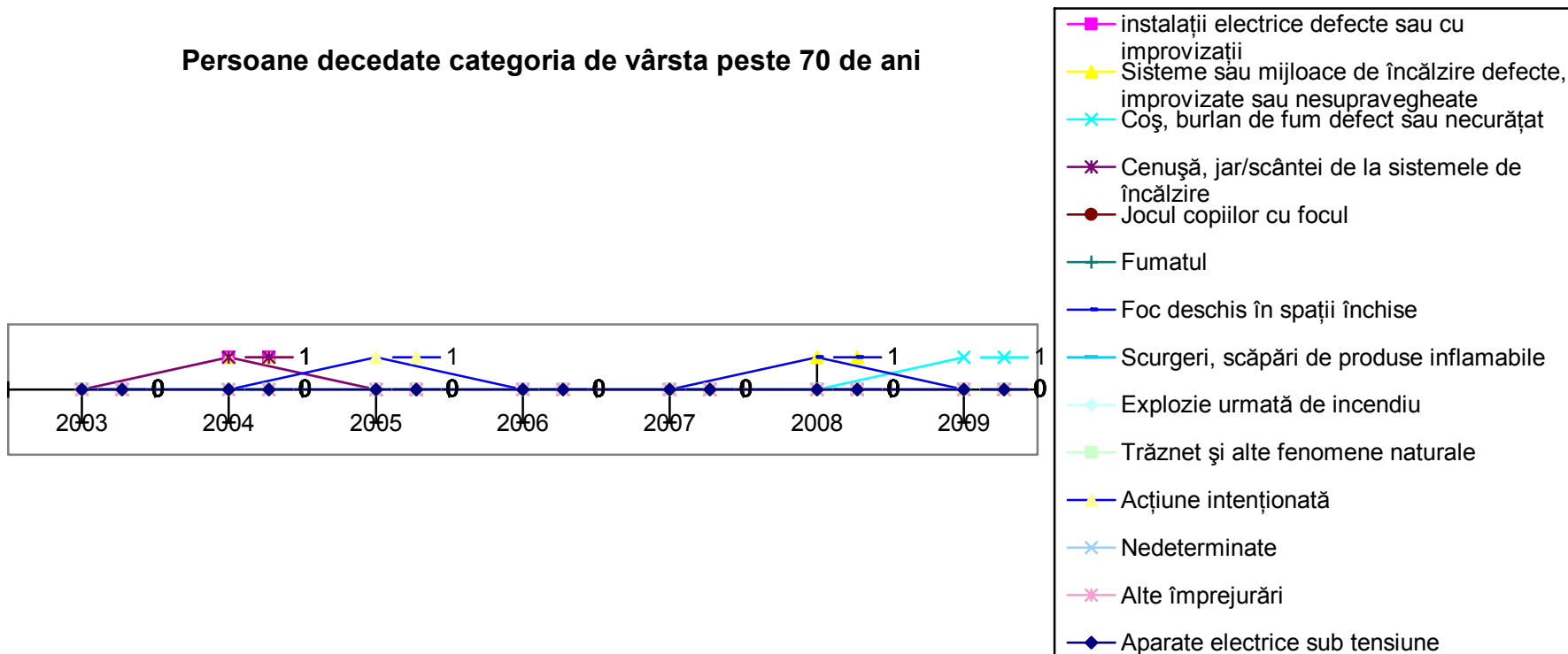
Persoane decedate categoria de vârstă 56-70 de ani

Cauza de incendiu cea mai frecventă care a produs decese ale persoanelor cu vârste cuprinse între 56 și 70 ani a constituit-o utilizarea instalațiilor electrice defecte sau improvizate.

Fiind pensionari, aceștia au un venit relativ scăzut pentru a-și putea achiziționa/repara instalațiile/aparatele electrice/mijloacele de încălzire și nici motivația de a cumpăra lucruri noi. Numărul de decese s-a înregistrat și din cauză că persoanele locuiau singure.

Persoane decedate categoria de vârstă peste 70 de ani

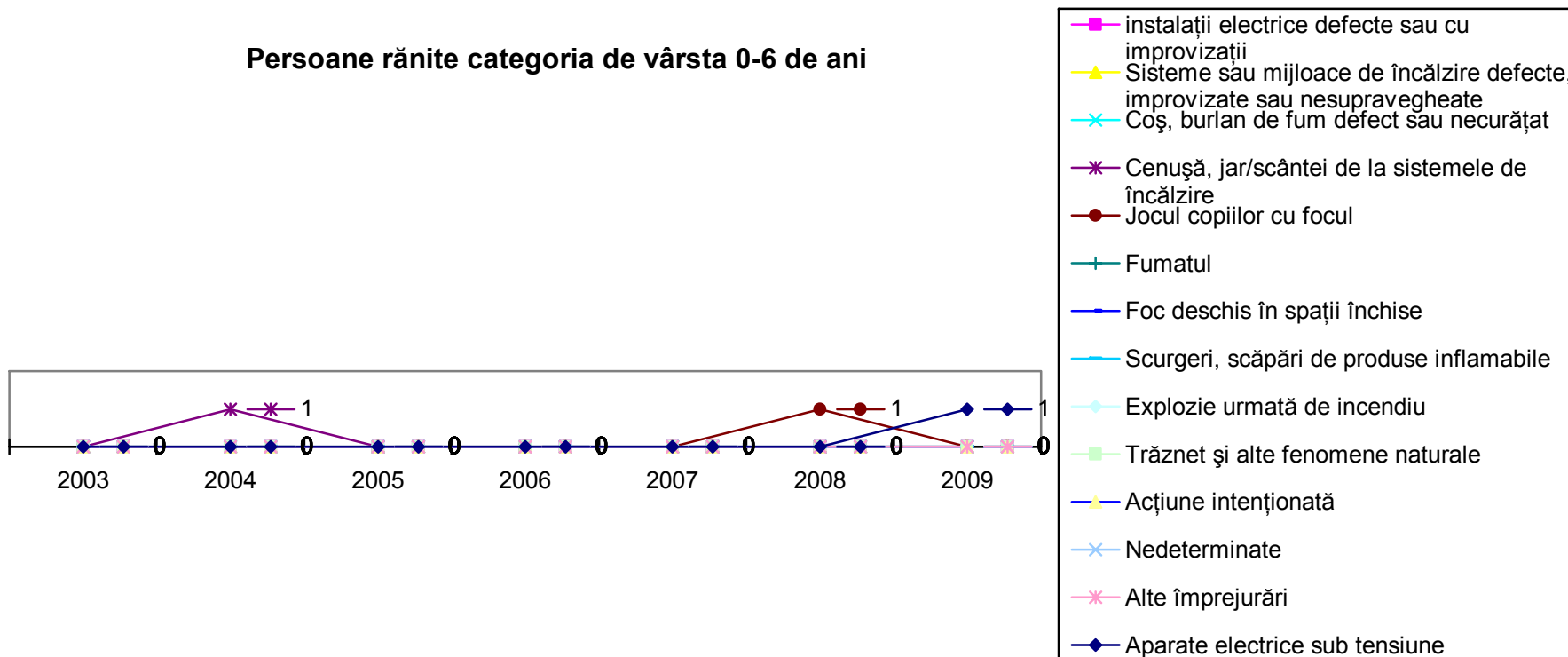

Cauzele de incendiu cele mai frecvente de deces ale persoanelor cu vârste de peste 70 ani le-au constituit instalațiile electrice defecte sau improvizate, sisteme și mijloace de încălzire defecte sau cu improvizații, coș, burlan de fum necurățat sau defect, cenușă, jar scântei de la sistemele de încălzire, foc deschis în spații închise și acțiuni intenționate. La această categorie de vârstă se înregistrează cel mai mare număr de decese de la nivelul județului Botoșani.

Incendiile de locuință înregistrate cu decese s-au produs pe fondul sărăciei, a stresului, a șomajului și a gradului redus de pregătire în domeniul situațiilor de urgență.

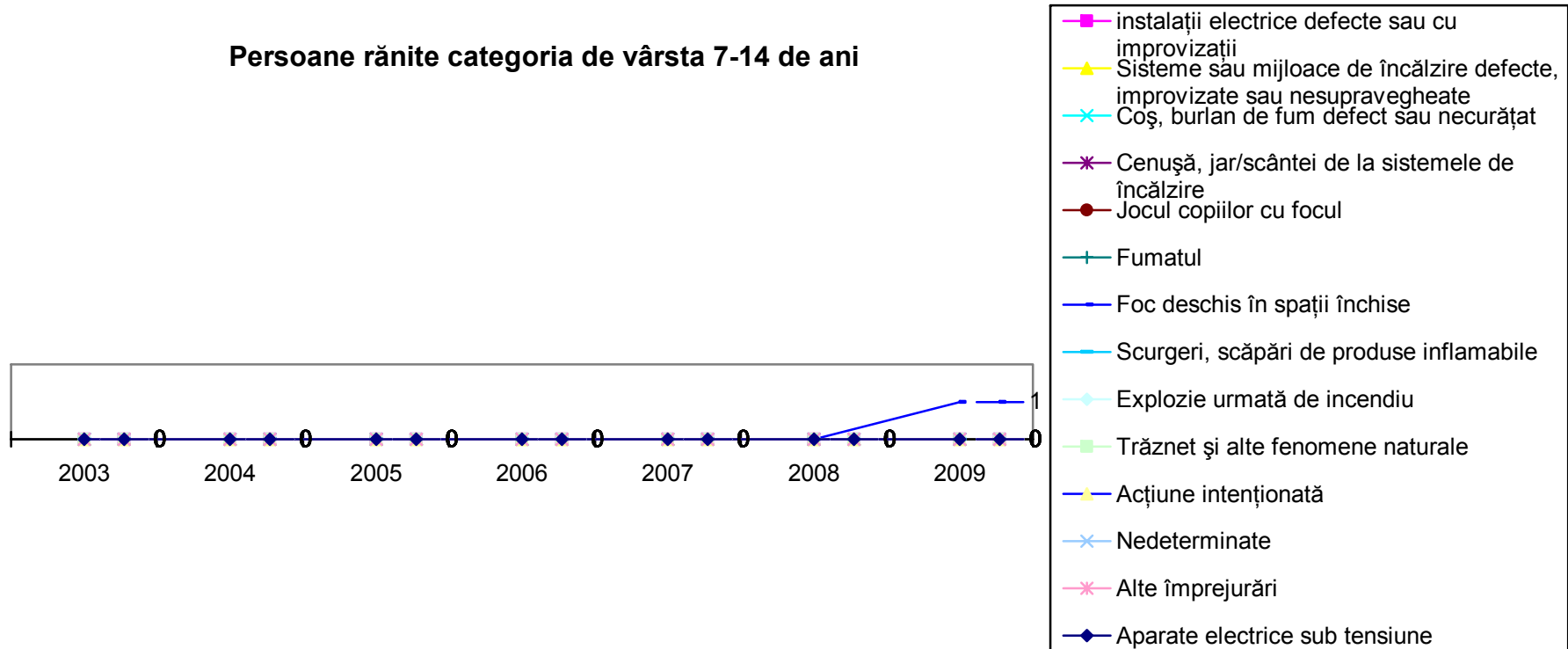
Un fapt pozitiv în perioada studiată îl constituie neînregistrarea cu decese datorată jocului copiilor cu focul și în înregistrarea cu doar un singur rănit la categoria de vârstă sub 6 ani.

Persoane rănite categoria de vârstă 0-6 de ani

Cauzele de incendiu în urma cărora sunt răniți copiii sub 6 ani le-au constituit focul deschis în spații închise și aparatele electrice sub tensiune lăsate nesupravegheate. Nesupravegherea permanentă a copiilor este principala cauză a numărului de victime în rândul copiilor sub 6 ani.

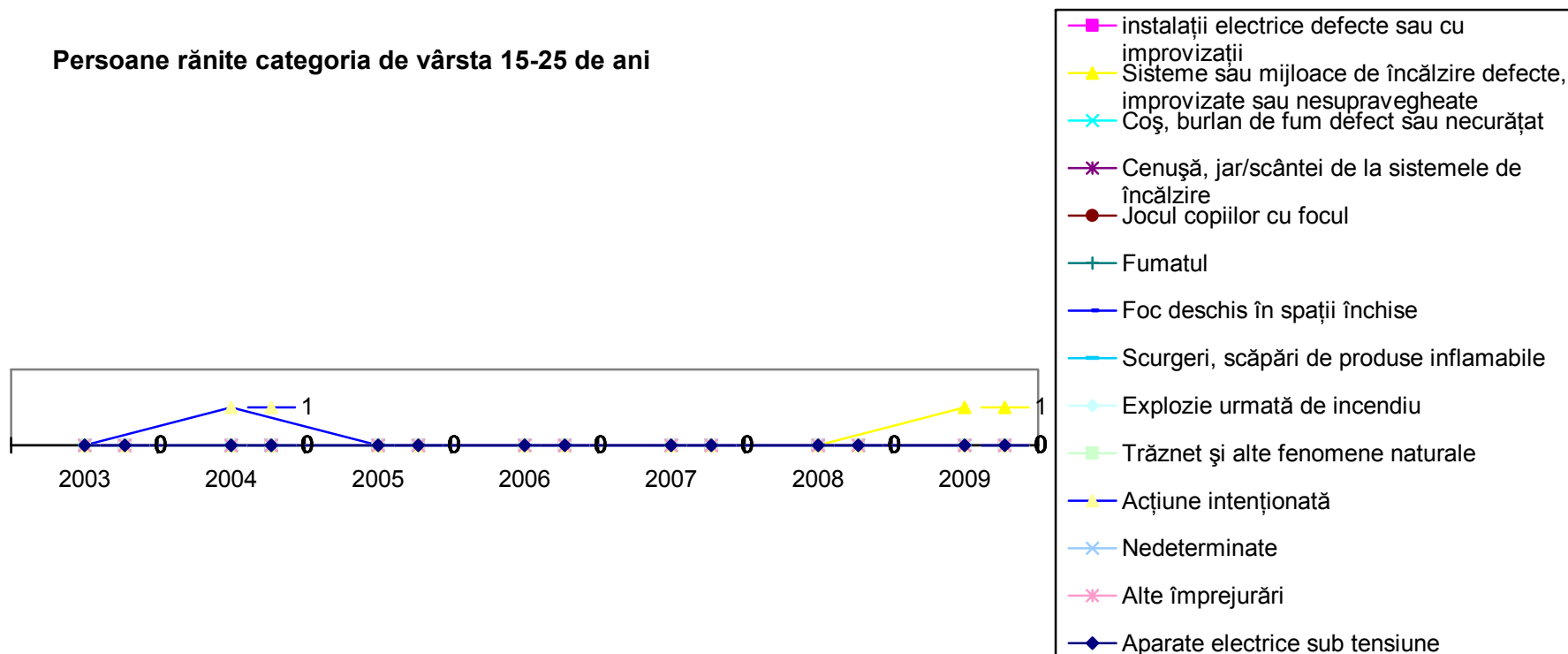
Persoane rănite categoria de vârstă 7-14 de ani

La această categorie de vârstă, județul Botoșani s-a înregistrat cu o singură victimă, cauza probabilă fiind foc deschis în spații închise.

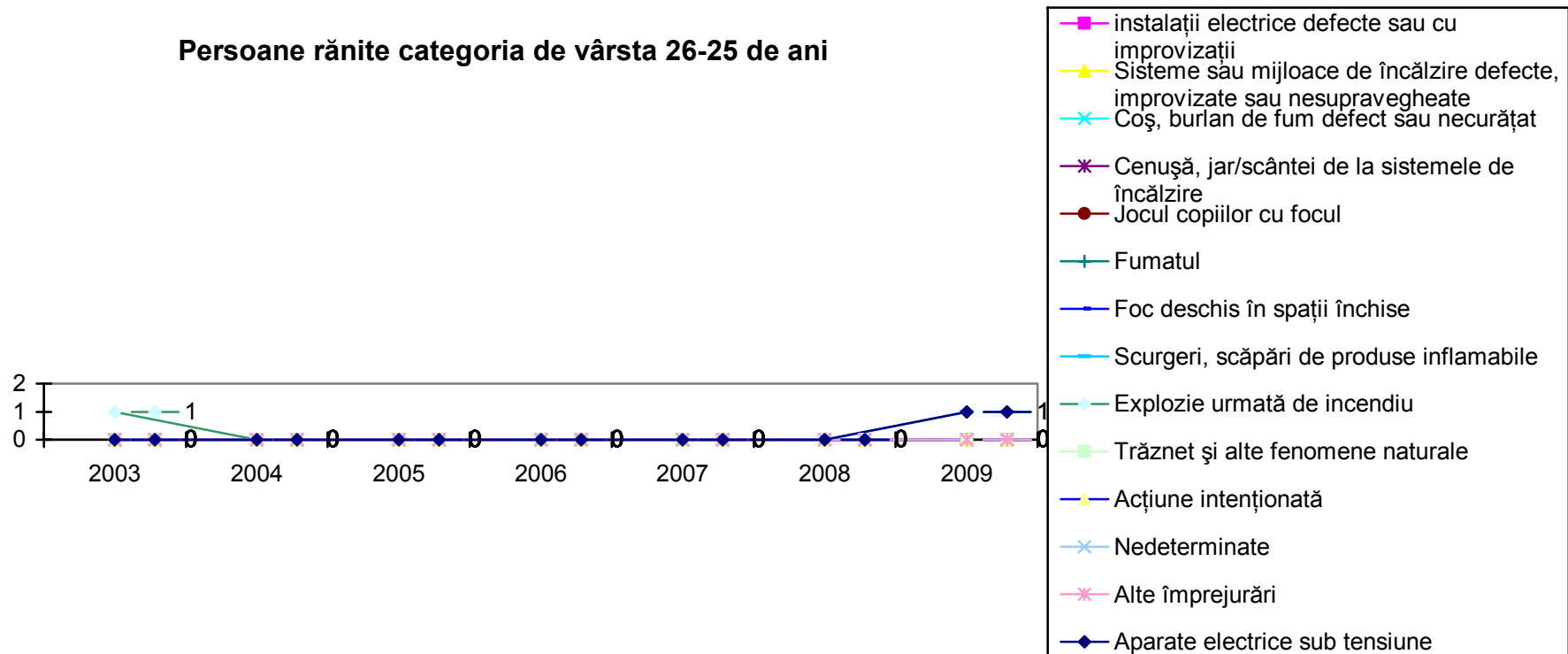
Numărul redus de decese și răniți la această categorie de vârstă se datorează și lecțiilor de informare preventivă desfășurate în unitățile de învățământ de personalul specializat din cadrul Inspectoratului pentru Situații de Urgență „Nicolae Iorga”, al Județului Botoșani, cu precădere în ultimii 3 ani.

Persoane rănite categoria de vârstă 15-25 de ani

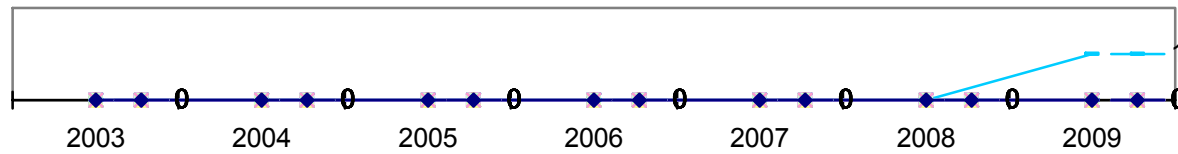
Pentru această categorie de vârstă, la nivelul Județului Botoșani a fost înregistrată o singură victimă cauza principală fiind acțiune intenționată.

Persoane rănite categoria de vârstă 26-25 de ani

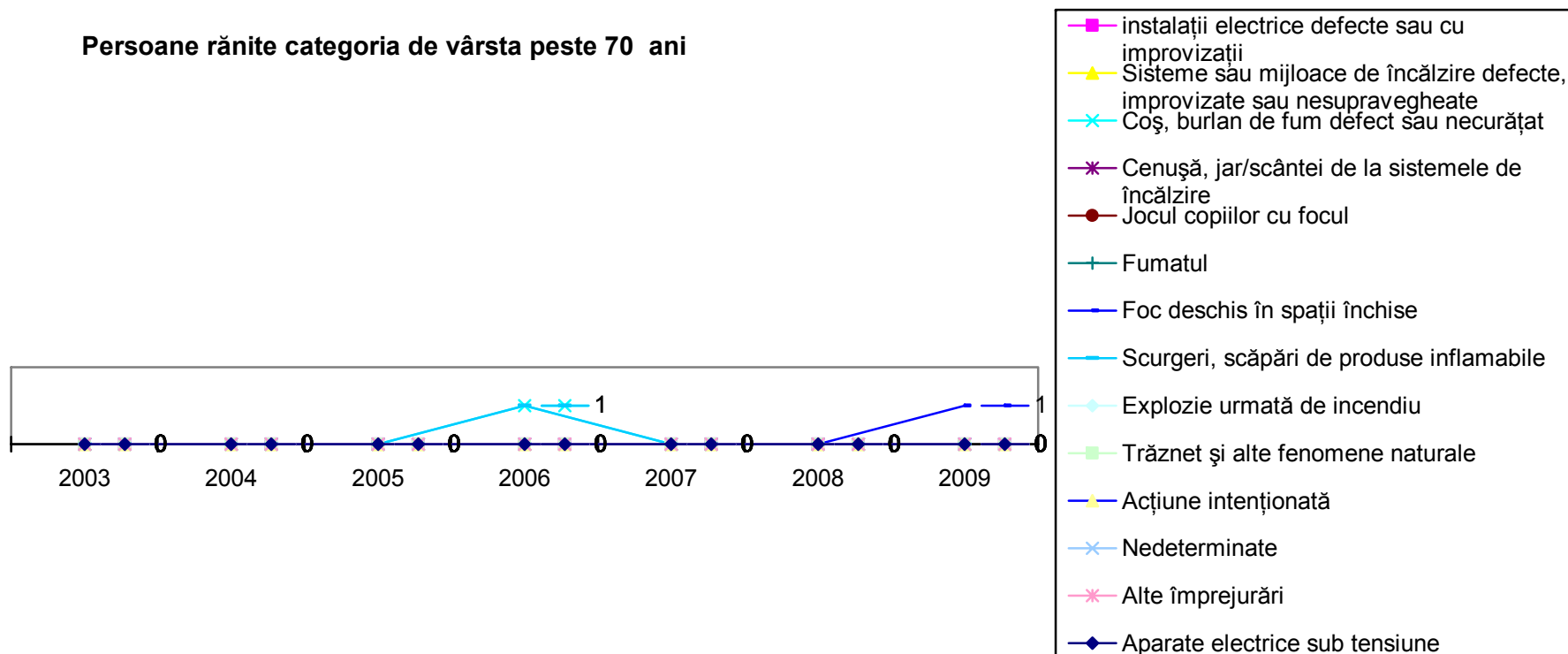
La această categorie de vârstă avem înregistrate câte o singură victimă la următoarele împrejurări determinante: aparate electrice sub tensiune, scurgeri, scăpări de produse inflamabile și explozii urmate de incendiu.

Persoane rănite categoria de vârstă 56-70 de ani

- instalații electrice defecte sau cu improvizații
- ▲— Sisteme sau mijloace de încălzire defecte, improvizate sau nesupravegheate
- ×— Coș, burlan de fum defect sau necurățat
- *— Cenușă, jar/scântei de la sistemele de încălzire
- Jocul copiilor cu focul
- +— Fumatul
- Foc deschis în spații închise
- Scurgeri, scăpări de produse inflamabile
- ◆— Explozie urmată de incendiu
- Trăznet și alte fenomene naturale
- ▲— Acțiune intenționată
- ×— Nedeterminate
- *— Alte împrejurări
- ◆— Aparate electrice sub tensiune

Persoane rănite categoria de vârstă peste 70 ani

La ultimele categorii de vârstă, respectiv 56-70 de ani și peste 70 de ani, județul Botoșani s-a înregistrat cu un număr redus de victime, astfel:

- 1 victimă la categoria 56-70 ani, cauza probabilă fiind scurgeri, scăpări de produse inflamabile;
- 2 victime la categoria peste 70 de ani, cauzele probabile fiind deschis în spații închise și scurgeri, scăpări de produse inflamabile.

Pe fondul unui venit relativ scăzut, cetățeni nu și-au putut achiziționa/repara instalațiile, aparatele electrice/ mijloacele de încălzire înregistrându-ne astfel cu un număr total de 13 victime în perioada 2003-2009.

5. Concluzii. Principalele direcții de acțiune.

Studiul privind incendiile de locuința produse în perioada 2003 - 2009 pune în evidență faptul că majoritatea incendiilor s-au produs ca urmare a nerespectării măsurilor de prevenire a incendiilor, în contextul situației economico-financiare precare a populației, care a utilizat instalații electrice și aparate/echipamente electrice /termice învechite, cu defecțiuni și improvizații.

Principala cauză de incendiu o constituie, de departe, coș de fum/burlan defect sau necurățat (25%), urmată de instalații electrice defecte sau improvizate (14,40%). Aceasta este determinată de faptul că nu se respectă măsurile de prevenire a incendiilor privind verificarea, repararea și curățarea coșurilor de fum. Asociația hornarilor, constructorilor de coșuri de fum și șeminee ASFOCH din România s-a constituit relativ recent. Potrivit site-ului oficial ASFOCH www.asfoch.ro, baza constituirii asociației o reprezintă art. 1, punctul 2, lit.i) din HGR nr. 537/2007 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor la normele de prevenire și stingere a incendiilor „*neexecutarea verificării, reparării și curățării periodice, cel puțin o dată pe an, a coșurilor pentru evacuarea fumului, precum și nerealizarea elementelor de izolare termică a acestora*”. La 12 decembrie 2009 s-a aprobat metodologia de autorizare internă ASFOCH a celor care desfășoară activități de coșerit, în prezent, la nivel național fiind autorizate doar 8 societăți în acest domeniu.

Se impune ca administrația publică locală să se implice în urmărirea punerii în aplicare a prevederilor art. 1, punctul 2, lit. i) din HGR nr.537/2007 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor la normele de prevenire și stingere a incendiilor.

Concluziile rezultate în urma analizării statisticii incendiilor de locuință, raportat la intervalul orar, generează analizarea oportunității introducerii în legislația specifică privind apărarea împotriva incendiilor a recomandării montării detectorilor rezidențiali (respectiv, obligativității pentru locuințele noi).

Se constată o creștere alarmantă a numărului victimelor în rândul persoanelor de peste 56 de ani. Majoritatea cauzelor de incendiu de locuință în care s-au înregistrat victime la această categorie de persoane o constituie focul deschis în spații închise, sisteme sau mijloace de încălzire defecte, improvizate sau nesupravegheate, respectiv fumatul.

Având în vedere că marea majoritate sunt persoane care fie nu mai au un loc de muncă, fie sunt pensionari este necesar a se găsi soluții neconvenționale de instruire a acestei categorii de cetățeni.

Astfel, pot fi implicate în activitatea de instruire preventivă a persoanelor în vârstă, componenta preventivă a serviciilor publice voluntare pentru situații de urgență, asociațiile de locatari, organizații non-guvernamentale, poșta locală, casele de pensii.

Colaborarea între ISUJ și organismele enumerate poate consta în pregătirea unor voluntari din cadrul acestora, sprijinirea cu materiale educativ-preventive, activități comune de informare preventivă.

Se menține, în continuare, un număr încă mare de victime în caz de incendiu în rândul copiilor și tinerilor (în special răniți).

Se impune continuarea Campaniei naționale de prevenire a incendiilor de locuință „O casă sigură - o viață în plus” - respectați măsurile de prevenire a incendiilor. Este necesară popularizarea mai intensă a acestei campanii, cu sprijinul mass-media.

Se impune a se colabora cu mass-media în acțiunile de informare preventivă a cetățenilor, mai ales având în vedere gradul ridicat de analfabeți și tendința din ce în ce mai acută de abandon școlar. Acest fapt determină căutarea unor soluții audio-vizuale de prezentare a măsurilor de prevenire a incendiilor la locuințe, distribuirea de pliante, broșuri și manuale fiind inefficientă în aceste condiții.

Se impune organizarea de acțiuni preventive, insistându-se în mediile sărace și cu minoritate rromă.

Este necesar a se utiliza forme specifice de învățare folosite de tineri, precum internetul, jocuri electronice, etc. De asemenea, tinerii pot fi pregătiți ca voluntari pentru a fi angrenați în activități de informare preventivă.

La nivelul administrațiilor publice locale se organizează puncte de informare preventivă a cetățenilor.

Acțiunile de informare preventivă se organizează, în special, prin amplasarea de puncte mobile în locuri frecventate de mase largi de cetățeni, precum: centre comerciale, târguri, piețe, primării etc., care au un caracter proactiv, în sensul desfășurării, cu preponderența, de activități practice în care să fie angrenată populația, mass-media, autoritățile publice locale, componenta preventivă a serviciilor voluntare pentru situații de urgență.